

Blogi: Kirjavinkkejä hyllyyn unohtuneista

Tiedote **1.6.2023 11:04**

Kaikki kirjat eivät löydä lainaajiaan.

Asiakkaamme toivoi vinkkauksia nollalainoista, eli kirjoista, joita ei ole lainattu moneen vuoteen tai koskaan. Poimin tähän blogimerkintään kesän kunniaksi muutaman esimerkin tällä vuosikymmenellä julkaistuista kirjoista, joita ei ole kertaakaan Imatran pääkirjastosta lainattu. Korostan, että kyse ei ole huonoista kirjoista. Kyse on kirjoista, jotka ovat syystä tai toisesta jääneet muiden kirjojen varjoon.

Legendaarisen Edgar Rice Burroughsin fantasiaseikkailu 'Ajan unohtamat ihmiset' on täysin ihmisten unohtama. Sitä ei ole lainannut kukaan, vaikka se on ollut hyllyssämme jo kaksi vuotta. Ehkä kirja on väärällä osastolla, ehkä sen pitäisi olla Tarzaniin seurana lastenosastolla. Tosin Tarzaneita taitavat nykyisin lainata vain lapsuusmuistojaan verestävät aikuiset.

Black Peider -nimisenä muusikkona tunnetun Petteri Tikkasen sarjakuva-albumi 'Humala' on myös lojunut lainaamattomana hyllyssämme jo pitkälti toista vuotta. Tikkasen piirustustyyli on selkeä, eli sopii myös kaltaiselleni Asterix- ja Aku Ankka -sukupolven edustajalle. Ihmettelen miksi en itse ole tätä kirjaa lainannut. Teen sen nyt.

Iso osa nollalainoista on runoja. Runokirjat ovat monesti muutaman kymmenen sivun läpysköitä, joten niitä on vaikea hyllystä löytää. Poimin listalta Tapani Kinnusen vuonna 2020 julkaistun 'Maitoa ja alkoholia' -runokokoelman Dr. Feelgoodilta lainatun nimen ansiosta, ja kirja osoittautui suorastaan loistavaksi. Juuri mieleisikseni, keski-ikäisen musiikkidiggariäijän alkukantaisella ja ymmärtävällä otteella kirjoitetuksi, liki selkokieliseksi nykyrunoudeksi. Harmittaa ja hävettää, että tutustuin

tähän vasta nyt.

Mistä johtuu, että näitä kirjoja ei ole lainattu? Onko hankintoja tekevä kirjastonhoitaja ammattitaidoton, eikä hän tiedä, mitä imatralaiset haluavat lukea? Onko vika kirjastolaisten tai kustantajan markkinointiosaamisessa? Syitä on varmasti monia, joskus syy on tietysti myös itse kirjassa.

Kirjojen elinkaari on nykyisin lyhyt. Hetkellisiä hittejä tulee valtavasti – niihin tulee satojen varausten jonot, ja kahden vuoden kuluttua niitä ei lue enää kukaan. Satoja lainauksia saanut kirja löytyy kohta nollalainalistalta, ja epätoivoinen kirjastonhoitaja joutuu pätkäilemään, mitä sille pitäisi tehdä.

Kirjoja julkaistaan valtavasti, mutta vain pieni osa niistä saa medianäkyvyyttä ja sitä myöten myyntiä ja lainauksia. Etenkin liian monet paikallislehdet ajattelevat, että kulttuuri ei myy: kirja-arvosteluja enemmän klikkauksia saa uutinen, jossa kerrotaan Virasojalta varastetusta potkukelkasta. Tähän on tultu, koska meidän kuluttajat on opetettu tai pakotettu hyväksymään klikkijournalismi.

Kirjojen hankinta kirjastoihin tehdään nykyisin suoraan tietokannan kautta. Emme näe itse kirjoja, vaan olemme kustantajan antamien tietojen varassa. Tilanne olisi toinen, jos voisimme vanhaan malliin tehdä hankinnat suoraan paikallisilta kirjakauppiailta, näkemiemme ja selaillemiemme kirjojen perusteella. Etenkin runojen hankinta on itselleni vaikeaa, joten hankintaa helpottaisi fyysisen kirjan näkeminen.

Osa nollalainoiksi jäävistä teoksista on hankittu Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjastoille jakamalla ostotuella. Sen tarkoitus on tukea kotimaista vähälevikkistä laatukirjallisuutta. Vähälevikkisyys tarkoittaa myös vähää lainausmääriä. Silti ostotuki on hieno toimintamuoto niin kirjailijoille, kustantajille kuin osalle kirjastoista. Välillä käy ostotukilistoja selatessa tosin mielessä, että laatukirjallisuuden määritelmä on melko häilyvä.

Toki otan osan nollalainoista omaan piikkiini. Vaikka yritän kirjoja ostaessani olla tasapuolinen, näkyvät omat kiinnostuksen kohteeni joskus valinnoissa, lähinnä pien- ja omakustanteiden kohdalla. Jos pienkustantajan julkaiseman, kaupallista potentiaalia omaamattoman kirjan aiheena on esimerkiksi väsynyt keski-ikäinen mies ja äänilevyjen keräily, tuhlaan hyvin todennäköisesti siihen parikymppiä imatralaisten veronmaksajien rahoja. Kirjaston pitää tarjota aineistoa myös väsyneille keski-ikäisille miehille.

Burroughsin 'Ajan unohtamat ihmiset', Tikkasen 'Humala' ja Kinnusen runokokoelma 'Maitoa ja alkoholia' eivät ole huonoja kirjoja. Asiakkaat eivät vain ole löytäneet niitä, ja siitä voimme me kirjastolaiset osittain syyttää itseämme. Lupaan ensi viikkoisessa kehityskeskustelussa esimiehelleni, että tuon jatkossa tällaisia pimentoon jääneitä vähälevikkisiä laatukirjoja paremmin esiin näyttelyissämme ja vinkkauksissamme. Niin taisin tosin luvata edellisessäkin kehityskeskustelussamme.

mika.kahkonen@imatra.fi

Puh: 020 617 6602

[Kirjastonhoitajan muut blogimerkinnot löytyvät täältä.](#)